

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 09.11.2021
FU-sak: 54/22		Arkivsaknr.:

Forskningsutvalgets rolle

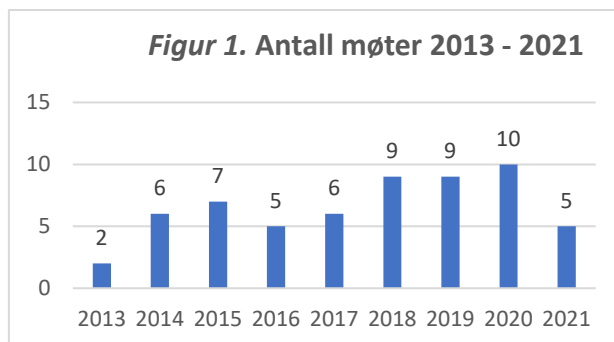
1 Innledning

Forskningsutvalgets formål er fastsatt i utvalgets reglement, vedtatt av Det akademiske kollegium i 25. april 1996, der det heter at «Universitetets forskningsutvalg skal være et rådgivende organ for Universitetsstyret i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål». Utvalget skal gjennom sin virksomhet arbeide for å sikre best mulige vilkår for universitetsforskningen, og da særlig grunnforskningen som universitetet har et spesielt ansvar for. Utvalget har et spesielt ansvar for å gi Universitetsstyret råd i spørsmål knyttet til internasjonalisering.

På bakgrunn av tidligere behandling i Universitetsstyret og Forskningsutvalget, samt innspill fra prodekanene i januar 2018, ble det i Universitetsstyrets møte 15. februar 2018 (styresak 9/18) foreslått og vedtatt nytt mandat, sammensetning og arbeidsform for utvalget. Etter dette skal FU primært gi råd til universitetsledelsen, og ikke fatte vedtak. Styresaken peker på at utvalget samtidig skal være et forum for diskusjon og erfaringsutveksling med sikte på utvikling av beste praksis i de saker som er til behandling i utvalget, som f.eks. forskerutdanning, eksterntfinansiering, tverrfaglighet, forskningsledelse, aktuelle forskningspolitiske spørsmål, publisering og internasjonalisering. Til endringen knytte det seg videre en forventning om at strategiske spørsmål ville få en større plass i utvalgets arbeid. Det nye mandatet omfattet også behovet for økt eksternt finansiering.

2 Møter og saker

Møtene i Forskningsutvalget er berammet med tilnærmet samme hyppighet og tidspunkt som møter i Universitetsstyret. Praksis har blitt endret, bl.a. på grunn av nye prosedyrer for forberedelse og saksbehandling av styresaker. Antall årlige møter har økt, og holdes nå månedlig, med unntak av feriemånedene april, juli og til dels august.

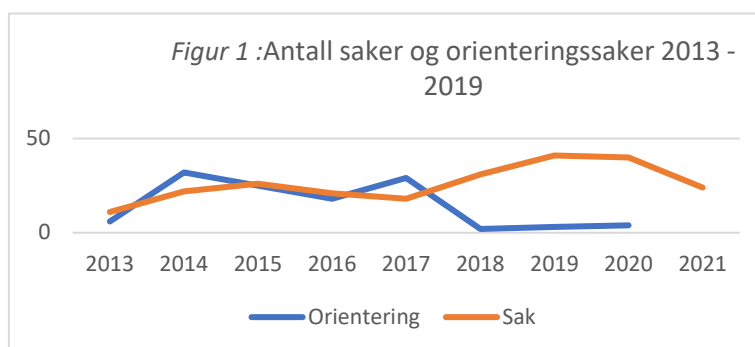

I perioden f.o.m. 7.09.2017 t.om. 23.06.21 ble avholdt 36 møter, en økning på 57% fra forrige periode (2013-2017) da det ble avholdt 22 møter. Totalt i perioden ble 167 saker og orienteringssaker lagt frem for utvalget.

Tabell 1: Antall møter og saker 2013 – 2021

	Møter	Saker	Orienteringer	Total
2013 - 2017	22	95	93	188
2017 - 2021	36	139	28	167

Antall saker har økt med 46% fra 2013 - 2017, mens antall orienteringssaker har falt med nærmere 70% fra 2013 til 2021, slik det kommer frem av figur 1 nedenfor.

Figur 1

Endringen skyldes utvalgets nye mandat som legger større vekt på rådgivende funksjoner. I tidligere perioder hadde orienteringer primærfunksjon som informasjon til utvalget, og ble lagt frem uten nærmere omtale eller oppfølging. Orienteringssaker blir nå gitt egne saksnummer og knyttet til en saksbehandler ved FIA. Sakene har blitt presentert for utvalget gjennom lysark eller saksforelegg, eller begge deler, og blitt en mer aktiv del av utvalgets saksportefølje. Informasjonssaker er ved et fåtall anledninger gitt under punktet eventuelt.

3 Hovedsaksområder.

Utvalget har to dominerende hovedsaksområder, forskning og forskerutdanning. Til sammen står disse for 75% av saksmengden, med 50% på forskning og rundt en fjerdel (27%) på forskerutdanning i periode 2017-21. Dette er på nivå også med fordelingen i perioden 2013-2017.

Tabell 2: Hovedsaksområder 2013-2021

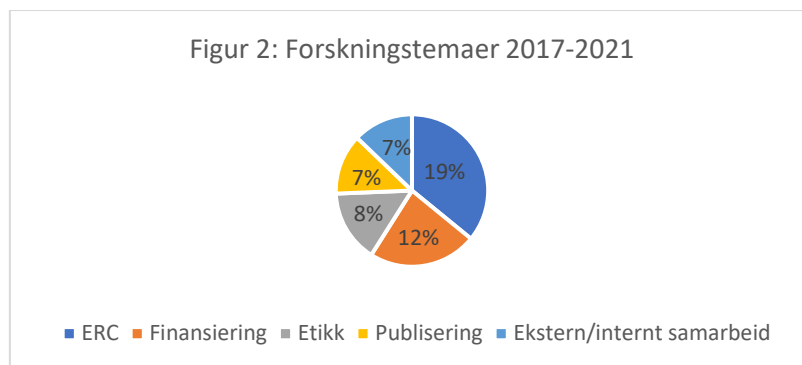
	Annet	Forsker- utdanning	Forskning	Infrastruktur	Internasjonal	Strategi	Åpen forskning
2013 - 2017	4 %	24 %	49 %	3 %	15 %	5 %	0 %
2017-2021	5 %	28 %	50 %	1 %	10 %	2 %	5 %

Internasjonalisering sto for 15% i forrige periode, men er nå noe lavere. Dette skyldes at de relevante handlingsplaner i all hovedsak ble ferdigstilt i forrige periode. Det samme gjelder strategisaker.

Åpen forskning kom først med som hovedsaksområde i periode 2017 til 2021. Kategorien Annet omfatter bl.a. konstituering av utvalget og oppsummering av utvalgets virksomhet.

3.1 Forskning

Figur 2 angir fordeling av de fem forskningstemaene som oftest har vært drøftet. I tråd med endring i utvalgets mandat, er det rettet fornyet oppmerksomhet mot ekstern finansiering. Utvalget har valgt å følge utviklingen i enkelte saker og saksområder nesten gjennom hele perioden, bl.a. søknadsarbeidet til ERC. ERC har vært et fast emne, bl.a. fordi fakultetene har vedtatt egne ambisjonstall for sin søknadsaktivitet til de ulike stipendkategoriene i dette kvalitetsprogrammet

Oppmerksomheten mot ERC korresponderer med tilsvarende oppmerksomhet mot EUs rammeprogram H2020, men er nå mer spisset. Forskningsutvalget har fungert som forum for oppfølging og meningsutveksling om satsingen på ERC.

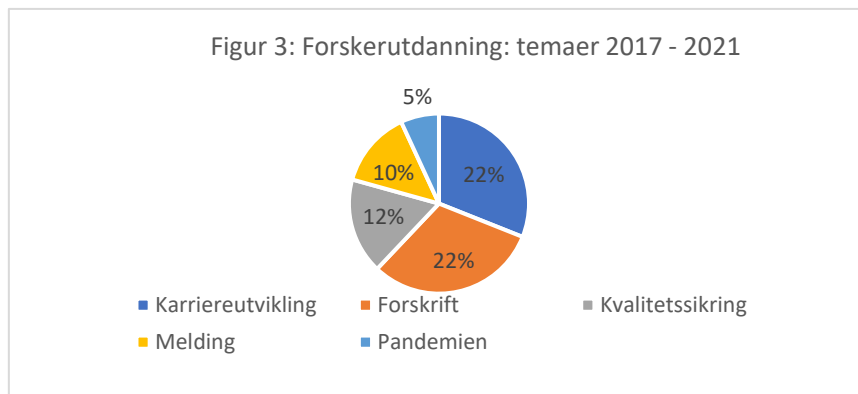
Temakategorien «finansiering» omfatter saker der utvalget har blitt informert om, og drøftet, resultater av nasjonale og internasjonale utlysninger. Utvalget har tidligere behandlet Prosjektetableringsstøtte (PES) og Posisjoneringsstøtte (POS), samt bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet og finansieringskilder utenom EU og NFR.

Etikk har fått en mer fremskutt posisjon i utvalgets arbeid i perioden. Utvalget har drøftet økt ansvar for å spre kompetanse om forskningsetikk, redelighet i ph.d.-utdanningen samt spørsmål om akademisk frihet. Revidert versjon av NESH sine forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora ble lagt frem for utvalget. Redelighetsutvalgets arbeid har blitt lagt frem for utvalget til orientering.

Eksternt/internt samarbeid dreier seg i all hovedsak om UiBs samarbeid med Norge, og det regionale samarbeidet i UH-nett Vest.

3.2 Forskerutdanning

Innenfor forskerutdanning er det kun karriereutvikling som også var blant de hyppigste temaene i forrige periode (2013-17). Endringene i temaprofilen skyldes i første rekke arbeidet med gradsforskriftene og kvalitetssikring, slik det kommer frem av figur 3 nedenfor.

Karriereutvikling står for over en femtedel (22%) av sakene innen forskerutdanning i perioden. Arbeidet med utvikling av ny forskrift for de fakultetsvise ph.d. programmene har samme omfang som karriereutvikling, og omfattet forslag til endring i forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) og forskriften for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid. UiB er det første universitet i Norge som har vedtatt forskrift for en doktorgrad i kunstnerisk utviklingsarbeid.

Utvalget har i flere omganger behandlet ph.d. forskriftens adgang til mindre omarbeiding av avhandling. Mot slutten av perioden har utvalget behandlet og fremmet forslag til revisjon av forskriften for graden dr. philos.

Pandemien er behandlet både som orientering og drøftingssak.

4 Andre oppgaver

Forskningsutvalget hadde i periode 2017-2021 rollen som styringsgruppe for to utredninger. Den ene utredningen var knyttet til arbeidet med kvalitet i forskning og fikk ble tittelen «UiB fram». Den andre dreiet seg om utarbeidelse av «et tydelig regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser», også kalt åpne læringsressurser. Arbeidet med UiB Fram ble gitt en separat møtestruktur der styringsgruppens møter ikke har vært en del av utvalgets ordinære sakskart. Arbeidet med digitale læringsressurser har vært utført av en arbeidsgruppe som har avgitt rapport underveis og gitt utvalget anledning til å komme med innspill.

4.1 UiB Fram

UiB Fram ble etablert som eget i 2019 prosjekt og organisert med en arbeidsgruppe med vitenskapelig ansatte, og med Forskningsutvalget som styringsgruppe. Utvalget la ned en stor

arbeidsinnsats som styrket kvaliteten i prosessen og rapporten med anbefalinger til sentrale områder som bør løftes fram og videreutvikles ved UiB. Rapporten følges nå opp i universitetsorganisasjonen.

4.2 Digitale læringsressurser

En arbeidsgruppe fikk i oppdrag å definere «åpne læringsressurser», indentifisere problemstillinger knyttet til opphavsrett, personvern, universell utforming og kvalitetssikring.

5 Oppdatering.

Nedenfor gis en oppdatering som inkluderer utvalgets møter i hele 2021 og 2022 fra januar til og med oktober måned.

Tabell 1 FU: Andel hovedsaksområder 2020-22			
	2020	2021	2022
Forskerutdanning	18 %	36 %	38 %
Forskning	53 %	38 %	35 %
Internasjonalisering	9 %	4 %	10 %
Annet	7 %	16 %	8 %
Infrastruktur	0 %	0 %	6 %
Strategi	4 %	0 %	2 %
Åpen forskning	9 %	7 %	0 %
	100 %	100 %	100 %

Tabell 1 viser andelen av utvalgets hovedsaksområder i årene 2020-22. Andelen forskningssaker har sunket fra 53% i 2020 til 35% så langt i 2022. I samme periode har antall forskerutdanningsaker økt fra 18% til 38%. Internasjonaliseringsaker har fluktuert, men er 10% i 2022. Kategorien Annet omfatter saker som knytter seg i all hovedsak utvalgets egen konstituering, sammensetning, årshjul og møteplaner, og har et naturlig høyere relativ posisjon i 2021 i forbindelse med oppnevning og oppstart av nytt utvalg i ny valgperiode. Infrastruktur kom på utvalgets sakskart først i 2022. Det reflekterer at dette området i de foregående år ble behandlet i eget utvalg. Kategorien strategi er ikke særlig fremtredende, og sakene har dreiet seg om ny strategi for Forskningsrådet i 2020 og workshop om UiBs strategi i 2022. Åpen forskning har ikke vært sakskartet så langt i 2022, men er ført opp for møter senere i året, bl.a i utvalgets møte i november 2022..

Forsker og forskerutdanningsaker er de to dominerende hovedområder for utvalget. Dette viser seg også over tid, slik det fremgår av tabell 2 nedenfor.

Tabell 2 FU: Andel Forskning og forskerutdanningsaker 2015-2022										Snitt
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Forskerutdanning		24 %	36 %	32 %	36 %	22 %	18 %	36 %	38 %	29 %
Forskning		43 %	41 %	43 %	48 %	62 %	53 %	38 %	35 %	46 %

Forskningsaker hadde et toppår i 2019 med 62% av saksmassen, og med en fallende tendens de to siste årene. Det er likevel grunn til å tro at andelen vil øke og nærme seg normalnivået når hele 2022 teller med.

Forskerutdanning synes å nå ett toppår i 2022, men hadde også en fordobling av sin andel fra 2020 til 2021. Utvalgets arbeid med forskriftene, i flere omganger, er en viktig årsak, sammen med orienteringer og drøftinger om situasjonen i forskerutdanningen som følge av pandemien. Spørsmålet melder seg imidlertid om det til tross for pandemiens umiddelbare og til dels dramatiske konsekvenser for universitets forskning og utdanning, likevel kan være andre og mer grunnleggende endringstrekk preger utvalgets sakskart over tid. En nærmere analyse av temaene som har vært drøftet bl.a. SFF, H2020 og forskningspolitikk, vil bidra til å gi dypere innsikter i utvalgets arbeidsoppgaver og utvikling over tid.

6 Avslutning

Forskningsutvalget kunne feire sine første 25 år med rekordhøy aktivitet. For utvalgets medlemmer var studieåret 2020-2021 spesielt aktivt. Aktiviteten har holdt seg samme nivå gjennom 2022.

Saken legges med dette frem for utvalget til **drøfting**, med utgangspunkt i følgende spørsmål:

1. Forskningsutvalget bes om å drøfte hvilke typer saker og tema utvalget bør behandle.